04/03/2024

Τέμπη: Ο Πίνακας που ζωγράφισαν φοιτητές του ΑΠΘ για τα θύματα της Εθνικής Τραγωδίας

/ Επικαιρότητα

Την πορεία των ψυχών των συμφοιτητών τους από το σκοτάδι της μοιραίας νύχτας της 28ης Φεβρουαρίου 2023 προς το φως αφηγούνται πέντε φοιτητές του ΑΠΘ, αποτυπώνοντας μέσα σε έναν πίνακα γεμάτο συμβολισμούς, τα συναισθήματα που πλημμύρισαν τις δικές τους ψυχές μετά τη σιδηροδρομική τραγωδία στα Τέμπη.

Ένα εισιτήριο τρένου με αναγραφόμενο προορισμό τη «Χώρα Ζώντων», δύο βέρες, ένα κλειδί, ένα ρολόι δίχως δείκτες -σύγχρονα αντικείμενα ενταγμένα σε ένα έργο βυζαντινής ζωγραφικής, σε έναν καμβά διαστάσεων 1,61×1 με ακρυλικά χρώματα, συνθέτουν μία εικόνα που εκπέμπει ένα μήνυμα παρηγορητικό και μία υπόσχεση μνήμης και προσευχής.

«Τελειωθέντες εν ολίγω επλήρωσαν χρόνους μακρούς» είναι ο τίτλος του πίνακα, που φιλοτέχνησαν οι φοιτητές Χρυσόστομος Γκιουγκής (Μαθηματικών), Ευστάθιος Κατρέλης (Κοινωνικής Θεολογίας), Αθανάσιος Τερζιάν (Εικαστικών Τεχνών), Samaan Sharback (Θεολογικού) και Marina Vinogradova (Χημείας), υπό την επίβλεψη του μεταδιδακτορικού Ερευνητή ΑΠΘ (ΕΔΙΠ Θεολογικής), Ιωάννη

Σαρηγιαννίδη.

Οι φοιτητές παρακολουθούν τα μαθήματα Βυζαντινής Ζωγραφικής του Εργαστηρίου Βυζαντινής Ζωγραφικής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ και συζητώντας πέρυσι την Άνοιξη κατέληξαν στη μορφή που θα έδιναν στο έργο, το οποίο αφιέρωσαν στη μνήμη των μελών της πανεπιστημιακής τους οικογένειας, που χάθηκαν πρόωρα.

Μέσα σε διάστημα 20 ημερών, δουλεύοντας για αρκετές ώρες καθημερινά, ανά 2 ή 3 άτομα, προσπάθησαν να απαντήσουν στο ερώτημα, πώς θα μπορούσε η σύγχρονη βυζαντινή τέχνη να ανταποκριθεί σε ένα σύγχρονο θέμα και έτσι δημιούργησαν έναν πίνακα, όπου με τη βυζαντινή ζωγραφική συνυπάρχουν στοιχεία κυβισμού, ρωσικής πρωτοπορίας και μοντερνισμού.

«Το έργο αυτό -εξάπαντος προσευχητικό-, το οποίο δημιούργησαν φοιτητές διαφόρων τμημάτων του εργαστηρίου βυζαντινής ζωγραφικής του τμήματος κοινωνικής θεολογίας και χριστιανικού πολιτισμού, είναι γέννημα μιας ευαισθησίας» δήλωσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ, **καθηγητής Χρυσόστομος Σταμούλης.**

«Με αυτόν τον τρόπο η Θεολογική Σχολή συμμετέχει τόσο στο πένθος των οικογενειών των τραγικών θυμάτων του δυστυχήματος των Τεμπών -φοιτητριών και φοιτητών του ΑΠΘ, αλλά και όλων των υπολοίπων- όσο και στην προσπάθεια διατήρησης ζωντανής της μνήμης τους, η οποία επιβάλλει την αναζήτηση των αιτίων, αλλά και την απόδοση ευθυνών, όπου και όπως αναλογούν, προκειμένου να μη θρηνήσουμε ξανά έναν τέτοιο χαμό. Έναν χαμό άδικο, που θα αποτελεί για πάντα ένα καρφί στο σώμα του σύγχρονου πολιτισμού μας. Ένα καρφί στο σώμα της ανθρωπινότητάς μας» πρόσθεσε.

Εκεί όπου ζουν οι ψυχές

«Ο στόχος του πίνακα είναι παρηγορητικός, αφορά την ανάγκη μας να αμβλύνουμε τον πόνο εκείνων που χάσανε τα παιδιά τους. Θελήσαμε να πούμε κάποια πράγματα μέσω της ζωγραφικής, μας ενδιαφέρει τι γίνανε αυτές οι ψυχούλες» εξήγησε, από την πλευρά του, ο κ. Σαρηγιαννίδης, περιγράφοντας το αφήγημα του πίνακα «ως μία πορεία από το σκοτάδι εκείνης της νύχτας, στο φως και τη λαμπρότητα του Θεού».

Η ανάγνωση των συμβολισμών στην πορεία αυτή των ψυχών προς το φως, όπως διευκρίνισε, ξεκινά με την παρατήρηση στοιχείων και χρωμάτων του πίνακα από κάτω προς τα πάνω. Στο κάτω μέρος του πίνακα απεικονίζεται η γη σχηματοποιημένη, δείχνοντας τα πετρώματα και τους σχηματισμούς των βράχων της περιοχής των Τεμπών. Δύο μαύρα σχήματα παραπέμπουν σε σιδηροδρομικά

τούνελ, αλλά και στο σκοτάδι της ημέρας που θα ξημέρωνε. Ανεβαίνοντας προς τα πάνω διακρίνονται προσωπικά αντικείμενα των παιδιών, το πτυχίο που δεν κατάφεραν ποτέ να πάρουν, δύο βέρες κάποιων νέων που ετοιμάζονταν να παντρευτούν, ένα κλειδί από τις αποσκευές τους.

Δύο εισιτήρια αναφέρουν την ώρα αναχώρησης από την Αθήνα και την ώρα άφιξης στον ουρανό, που είναι η ίδια ώρα της σύγκρουσης των δύο τρένων. Ως τελικός προορισμός αναγράφεται στο εισιτήριο η «Χώρα των Ζώντων», δηλαδή εκεί όπου ζουν οι ψυχές. Στο κάτω μέρος δεξιά, εκεί που τα εισιτήρια των τρένων αναγράφουν «καλό ταξίδι», το εισιτήριο στον πίνακα ζωγραφικής γράφει «Καλό Παράδεισο».

Τα αναμμένα κεριά πιο πάνω συμβολίζουν τους φοιτητές του ΑΠΘ που χάθηκαν στο δυστύχημα. Καίνε ως νοητές λαμπάδες και φωτίζουν τη διαδρομή από τη γη στον ουρανό. Το ρολόι δεν δείχνει κάποια συγκεκριμένη ώρα, καθώς δεν υπάρχουν δείκτες και με τον τρόπο αυτό δηλώνεται ότι έχει σταματήσει ο χρόνος και οι φοιτητές έχουν περάσει στην αιωνιότητα. Το κόκκινο φόντο απεικονίζει το πύρινο μαρτύριο στο οποίο υποβλήθηκαν τα θύματα της τραγωδίας.

Δύο κάθετες λευκές γραμμές που ανοίγουν διαγώνια συμβολίζουν τις σιδηροδρομικές γραμμές αλλά και την αγκαλιά του Θεού που υποδέχεται τις ψυχές των παιδιών. Εσωτερικά των γραμμών αναγράφονται με χρυσά γράμματα τα μικρά ονόματα των φοιτητών που έχασαν τη ζωή τους.

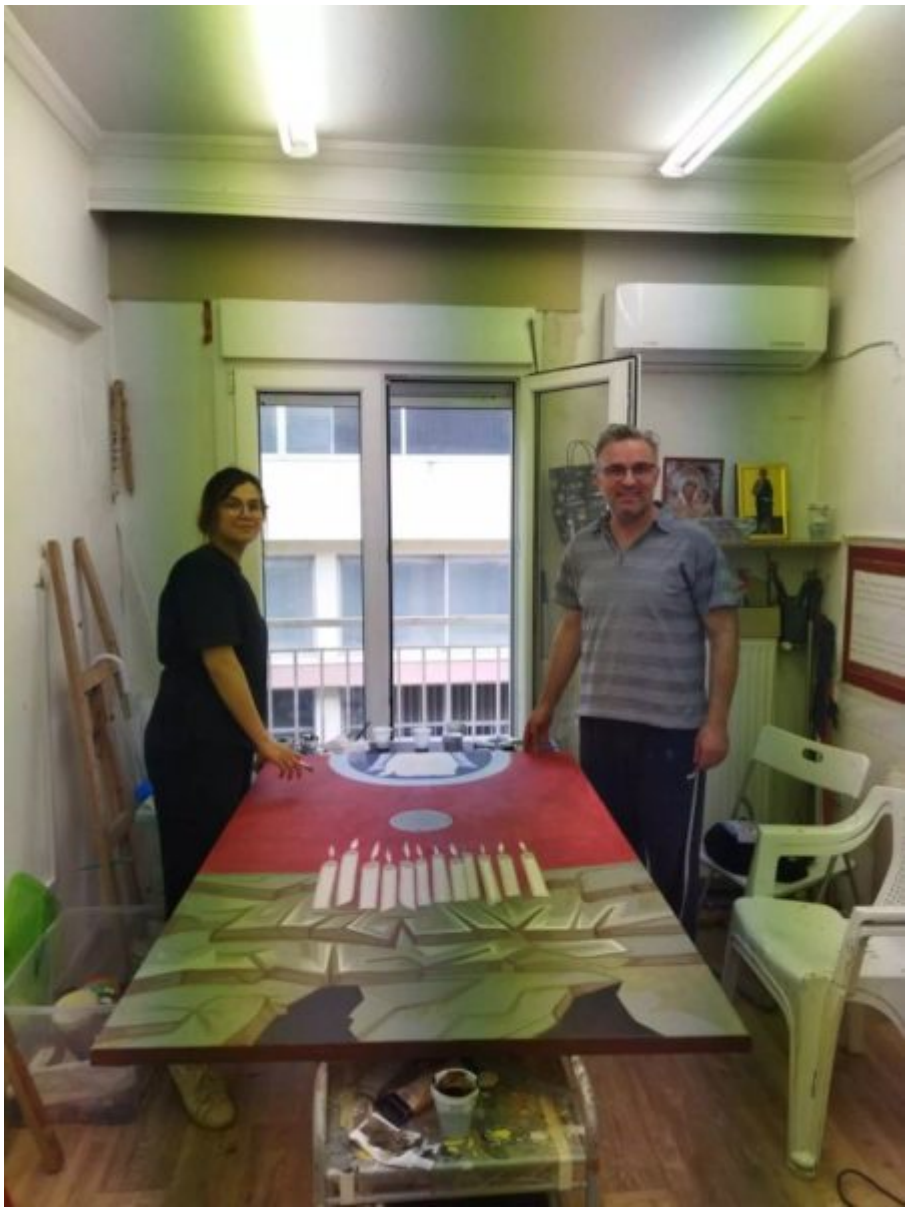

«Χάσαμε τους φίλους μας»

«Για εμάς ήταν ανάγκη το να προσπαθήσουμε να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας» δήλωσε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η φοιτήτρια του Τμήματος Χημείας Marina Vinogradova, προσθέτοντας ότι η αίσθηση της απώλειας των φοιτητών του ΑΠΘ ήταν συντριπτική. «Να χαθούν τόσες ζωές δεν μπορούσαμε κι ακόμη δεν μπορούμε να το πιστέψουμε. Έχω πνευματικό πατέρα που έχασε πνευματικά παιδιά. Ήταν σαν να το βιώσαμε εμείς, να χάσαμε τους φίλους μας, την οικογένειά μας» σημείωσε.

«Πώς ένιωσα; Ένιωσα το κόκκινο της οργής, το συννεφιασμένο γκρι της λύπης,το μουντό λάδι της στεναχώριας» συμπλήρωσε ο Τερζίαν Αθανάσιος- Σαρκίς, φοιτητής της Σχολής Καλών Τεχνών, ενώ ο φοιτητής στο Τμήμα Μαθηματικών του ΑΠΘ Χρυσόστομος Γκιουγκής ανέφερε: «Αποφασίσαμε να δώσουμε έναν συμβολικό χαρακτήρα στον πίνακα μας.

Ο τίτλος του είναι “Τελειωθέντες εν ολίγω επλήρωσαν χρόνους μακρούς”. Σκοπός μας ήταν το έργο να είναι ενοποιητικό, δοξολογία προς τον Θεό και να λειτουργήσει ως παρηγοριά για τις οικογένειες των θυμάτων. Αυτό το τραγικό γεγονός μας έχει αφήσει όλους συγκλονισμένους. Δείχνουμε όπως μπορούμε τη συμπόνια μας και τη συμπαράστασή μας. Ήταν ένα μεγάλο πλήγμα στο ελληνικό κράτος, προσπαθήσαμε να δώσουμε μια μορφή στον θρήνο μας, κάνοντας τον πίνακα ένα έργο που θα μείνει στον χρόνο».

Σημειώνεται ότι η Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ, την Πέμπτη 29 Φεβρουαρίου 2024, θα τελέσει επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (δ΄όροφος) «υπέρ μακαρίας μνήμης και αιωνίου αναπαύσεως» των ψυχών των θυμάτων του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών. Η Θεία Λειτουργία θα πραγματοποιηθεί στις 8-10 π.μ. και στη συνέχεια θα γίνει η επιμνημόσυνη δέηση.

Το Εργαστήριο Βυζαντινής Ζωγραφικής

Το **Εργαστήριο Βυζαντινής Ζωγραφικής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ** προσφέρει μαθήματα σε ακαδημαϊκό και εφαρμοσμένο διεπιστημονικό επίπεδο. Η βυζαντινή ζωγραφική προσεγγίζεται μέσω της Θεολογίας, της Αρχαιολογίας, των Εικαστικών, των Μαθηματικών, της Γεωμετρίας, της Χημείας και της Νομικής επιστήμης. Ταυτόχρονα το Εργαστήριο λειτουργεί τα πρωινά, από τη Δευτέρα έως την Πέμπτη, ως ελεύθερο Εργαστήριο, προφέροντας δωρεάν εξατομικευμένα μαθήματα σε όλους τους φοιτητές του ΑΠΘ.

Στο Εργαστήριο μαθήματα έχουν παρακολουθήσει ή παρακολουθούν αυτή την περίοδο φοιτητές προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες της Θεολογικής αλλά και από τις Σχολές της Νομικής, της Παιδαγωγικής, των

Θετικών Επιστημών και των Καλών Τεχνών. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται φοιτητές από άλλες χώρες όπως η Κύπρος, η Συρία, η Ρωσία, η Ουκρανία, η Γαλλία, η Βουλγαρία, η Μολβαδία, η Πολωνία, η Ουγκάντα.

Το Εργαστήριο Βυζαντινής Ζωγραφικής κάθε χρόνο διοργανώνει, σε συνεργασία με το ΚΕΔΙΒΙΜ, πιστοποιημένα προγράμματα (με ECTS) εκμάθησης της τεχνικής της βυζαντινής ζωγραφικής με ακαδημαϊκό και εφαρμοσμένο χαρακτήρα. Στα προγράμματα αυτά η συμμετοχή είναι ανοικτή σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Μεταξύ των μαθημάτων ξεχωρίζει το πρόγραμμα εκμάθησης της τέχνης του ψηφιδωτού, καθώς δίνει την δυνατότητα εργασίας στη διακόσμηση των ναών αλλά και των μουσουλμανικών τεμενών. Κατά τη διάρκεια του έτους καλούνται επιφανείς καλλιτέχνες και παρουσιάζουν διάφορα θέματα που άπτονται της βυζαντινής τέχνης και να εφαρμόσουν νέες τεχνικές.

Επίσης, το Εργαστήριο, σε συνεργασία με μονές του Αγίου Όρους και γυναικείες μονές της Μακεδονίας, στέλνει φοιτητές και φοιτήτριες για πολυήμερη πρακτική εξάσκηση στα αντίστοιχα μοναστικά εργαστήρια ζωγραφικής. Επίσης διοργανώνει εκθέσεις βυζαντινής ζωγραφικής και ψηφιδωτού και συμμετέχει ταυτόχρονα σε άλλες εκθέσεις.